

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. III. An peccatum originale sit causa reprobationis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

certissima pietate custodi, ut qua IN SOLA SPE A
GRATIE CAELESTIS INNITUR, sua
semper protectione gubernetur.

Viginti quinque alia inconvenientia apponit
Catharinus contra eandem gratuita predesti-
nationis & reprobationis doctrinam. Sed ista vi-
ginti quinque objectiones (inquit Pererius)
non sumenovz, nec recens inventa à Catharino,
vel alio hujus temporis. Sed ista ipsa olim, vi-
viente etiam Augustino, à Massiliensibus, aliis
que Gallie Episcopis, adversus ipsum objecta
sunt. Et tamen non moverunt Augustinum, quo-
minus sententiam suam constanter tueretur, &
peffeveranter teneret usque ad mortem; neque
scandala, si quæ ob id oriebantur, & nonnullis
accidebant curanda esse putavit, judicans esse
passiva, ut que ex incertitia veritatis, & imperitia
Scripturarum nascerentur. Beatus quoque Tho-
mas non minori pietate ac religione, quam in-
genio & doctrinâ prædictus, istiusmodi objectio-
nibus, atque offensionibus, & scandalis, nihil
perturbatus aut motus est, nec ab Augustini
sententia abduci potuit. Quin etiam ipsemet A-
postolus, qui tam religiose curabat & cavebat,
ne cui scandalum daret, ut affirmaret se nun-
quam carnes manducaturum, si ob id quisquam
scandalizandus esset: hanc tamen do-
ctrinam predestinationis & reprobationis ho-
minum, licet videret offensionis & scandalo fore
multis veritatis & Scripturæ ignavis; eam tamen
& aperte, & affirmatè, & enucleatè tradere vo-
luit, nec dubitavit illas sententias scriptas in hac
Epistola relinquere: *Miserebor cui miserebor. Non
est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. Cujus
vult miserebor, & quem vult indurat. An non habet
potestatem sequis lutri ex eadem massa facere aliud
quidem vas in honorem, aliud in contumeliam?*

ARTICULUS III.

An peccatum originale sit causa repro-
bationis?

Stendimus articulo præcedenti, demerita
personalia, seu peccata actualia, non fuisse
motivum reprobationis negativæ, seu voluntatis
divinæ efficacis excludendi reprobos à glo-
ria, nunc breviter discutendum est, an saltem
originalis culpa fuerit causa motiva illius?
Partem negativam tenent plures ex nostris:
affirmativa tamen videtur probabilior, & do-
ctrinæ D. Augustini & S. Thomæ conformior,
eampque docent plures docti Thomistæ, inter
quos est P. Thomas de Lemos, vir eximie eru-
ditionis & sapientia, & in Augustini doctrinam
insigniter versatus, qui olim contra Gregorium
de Valentia, & Ferdinandum de Valsidia, in
Congregatione de auxiliis, feliciter disputavit,
& ingeni sui monumenta Sole ipso clariora re-
liquit, nimirum Tractatum de auxiliis manu-
scriptum, in tres tomos divisum, in quo hanc
sententiam disertè tradit, & variis utriusque S.
Tom. II.

Doctores, Augustini & Thomæ, testimoniis illu-
strat. Hanc etiam se 1. p. quæst. 23. docuisse ait
Cypullus in Tract. de Incarn. quæst. 1. art. 3. du-
bio 1. §. 10. Illi quoque ut probabiliori adhaeret
illustrius Dominus Godoy, Episcopus Oxonien-
sis, in manuscriptis Tractatibus de reprobatione.
Horum inharens vestigiis, illam pariter
ut probabiliozem sequar, præcipue propter illu-
strata & expressa D. Augustini & S. Thomæ testi-
monia: *Ab his enim duabus columnis (ut de Augu-
stino & Ambrosio ait Bernardus) crede mihi, dis-
ficile avellor, cum his me aut errare aut sapore fateor.*

§. I.

Mens Augustini aperitur.

Dico primò, juxta Augustini doctrinam, pri-
ma causa reprobationis hominum fuit ori-
ginale peccatum.

Probatum primò ex Augustino de dono per-
sever. cap. 8. ubi ait: *Qui liberatur à massa perditionis,
gratiam diligit; qui verò non liberatur, debitum
agnoscat: nimirum suæ perditionis. Et Epist. 105.
Querimus meritum obdurationis, & invenimus. Me-
rito namque peccati, universa massa damnata est, nec
obdurat Deus impertiendo malitiam, sed non imper-
tendo misericordiam. Querimus autem meritum mi-
sericordie, nec invenimus.*

Secundò, Augustinus, & alii SS. Patres, nomi-
ne dilectionis & odii Dei, predestinationem &
reprobationem intelligunt: juxta illud Apосто-
li, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Sed juxta
eundem Augustinum, causa odii Dei erga Esau,
& consequenter erga omnes reprobos, qui per
illum designantur, fuit originale peccatum:
Ergo ex Augustino originalis culpa fuit causa
motiva reprobationis. Major patet, Minor pro-
batur ex eodem Augustino, libro 1. ad Simplic.
quæst. 2. ubi explicans locum illum Apосто-
li, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui, ait: Deum odio ha-
bere, non Esau hominem, sed Esau peccatorem. Et ad-
dit, Cur ergo Iacob dilexit, nunquid peccator non
erat? Sed dilexit in eo non culpam quam debebat, sed
gratiam quam donabat. Et Epist. 105. Quis oderat
in Esau antequam fecisset aliquid mali, nisi originale
peccatum?*

Tertiò, Idem S. Doctor variis in locis asserit
Deum derelinquere reprobos in massa perdi-
tionis, & non liberare eos (quod est eos reproba-
re, & à gloria excludere) propter peccatum
originale. Celebris est locus in Enchir. cap. 98.
ubi loquens de Jacob & Esau, qui omnium ele-
ctorum & reproborum fuisse typus & figura, sic
ait: *Ambo itaque gemini, natura filij ire nascebantur,
nullis quidem operibus propriis, sed originaliter ex
Adam vinculo damnationis obstricti: sed qui dixit mi-
serebor cui misertus ero, & misericordiam prestabo
cui misericors fuero, Iacob dilexit per misericordiam
gratuitam. Esau autem odio habuit per iudicium de-
bitum. Et libro 2. ad Bonifacium cap. 7. hæc scri-
bit: Vocato datur gratuitum bonum, cuius boni
est vocatio ipsa principium: non vocato redditur ma-
lum, quia omnes rei sunt, ex eo quod per unum homi-
nem peccatum intravit in mundum. Et paulò post.
Vbi autem dicitur: Ergo cui vult miserebor, & quem
vult obdurat, qui facit aliud vas in honorem, aliud in
contumeliam: bonum quidem in merito & gratis da-
tur, quia ex eadem massa est cui datur: malum verò
merito & debitum redditur, quia in massa perditionis,
malum malo non male redditur.*

Quarto, Voluntas reprobandi, ex eodem Au-
gustino,

Epist. 77.

75

76

77

78

gustino, libro 4. contra Julian. cap. 8. & libro 5. cap. 4. & libro 6. cap. 10. est iudicium Dei, & actus iustitiæ vindicativæ: Sed in instanti quo fit reprobatio, Deus nihil potest iudicare & vindicare, nisi solum peccatum originale; fit enim reprobatio eodem modo, & in eodem instanti pro omnibus: in nullo autem conveniunt omnes, nisi in solo originali peccato: Ergo reprobatio hominum, secundum Augustinum, fit ratione culpæ originalis.

- 79 Denique, secundum eundem Augustinum libro 4. contra Julian. cap. 8. libro 2. ad Bonifacium cap. 6. & libro de dono perseverantiæ, cap. 9. 11. & 12. eodem modo fit reprobatio adultorum, ac parvulorum: Sed reprobatio parvulorum fit propter solum originale peccatum, ut constat: Ergo & adultorum, loquendo saltem de reprobatione, prout dicit voluntatem efficacem excludendi à gloria.

§. II.

Quid de Divo Thoma?

Dico secundò, etiam D. Thomam apertissime favere huic sententiæ.

- 80 Probatur multipliciter. In primis enim est expressa autoritas D. Thomæ quæst. 6. de verit. art. 2. ad 9. ubi ait: *Electio Dei quæ unum elegit, & alium reprobat, rationalis est; nec tamen oportet quod ratio electionis sit meritum, sed in ipsa electione ratio est divina bonitas, ratio autem reprobationis est in hominibus PECCATUM ORIGINALE, ut Augustinus dicit. Quo nihil clarius & expressius dici potest.*

- 81 Secundò, Idem S. Doctor illud clarissime docet in cap. 9. ad Rom. tota lect. 3. *Cum omnes homines (inquit) propter peccatum primi parentis damnationi nascantur obnoxii, quos Deus per suam gratiam liberat, solâ misericordiâ liberat, & sic quibusdam est misericors quos liberat, quibusdam autem iustus quos non liberat, neutris autem iniquis. Loquitur autem ibi de liberatione à miseria æterna, seu de prædestinatione ad vitam æternam, ut patet ex verbis antecedentibus: Sic igitur (inquit) non potest esse quod meritâ consequentia gratiam fiat ratio miserendi aut prædestinandi, sed sola Dei voluntas, secundum quam misericorditer, aliquos liberat. Ergo juxta S. Thomam causa reprobationis, seu non liberationis à miseria æterna, in iis qui non sunt prædestinati, inter quos sunt aliqui per Baptismum regenerati, alia non est quam peccatum originale, propter quod omnes homines damnationi nascuntur obnoxii.*

- 82 Tertio, Idem Sanctus ibidem lect. 4. exponens cur homo luto comparetur, ait: *Humana natura vilitatem habet ex sua materia, quia, ut dicitur Genes. 2. fecit Deus hominem de limo: sed majorem vilitatem habet ex corruptione peccati, quæ per unum hominem in hunc mundum intravit, & ideo homo luto meritò comparatur.... Similiter & Deus liberam habet potestatem ex eadem corrupta massa generis humani, sicut ex quodam luto, nulli faciendo injuriam, quosdam homines facere preparamos in gloriam, quosdam autem in miseria (peccati scilicet originalis) derelictos: Ergo ex D. Thoma, prima causa ob quam Deus quosdam in miseria derelinquit, seu reprobat, & ad gloriam æternam non preparamos, est peccatum originale.*

- 83 Denique, Ne quis dicat D. Thomam hanc mutasse sententiam, & oppositum docuisse in summa Theologica, quæ est veluti ultimum ejus testamentum, ex illa etiam in confirmationem ejusdem sententiæ, tria testimonia deprimam.

A Primum sumitur ex hac quæst. art. 1. ad 3. ubi docet quod prædestinatio hominum in vitam æternam, est à statu miseriæ, non vero Angelorum. Hinc enim evidenter sequitur, reprobationem hominum esse eorum relictionem in miseria, in quam per peccatum originale incidunt, proindeque causam reprobationis hominum esse peccatum originale.

Secundum habetur in eadem quæst. art. 5. his verbis: *Voluit igitur Deus hominibus quantum ad aliquos quos prædestinat, representare suam bonitatem, per modum misericordiæ, parcendo, & quantum ad alios quos reprobat, per modum iustitiæ, puniendo. Et hæc est ratio quare Deus quosdam eligit, & quosdam reprobat. Et hanc causam assignat Apostolus ad Roman. 9. dicens, Volens Deus ostendere iram, id est vindictam iustitiæ, & notam facere potentiam suam, sustinuit, id est permisit, in multa patientia vas iræ aptum in interitum &c. Ex qua S. Thomæ doctrina, Apostoli autoritate confirmata, evidenter patet, quod Deus homines non reprobat, nisi ex iustitia, iramque seu vindictam iustitiæ ostendere volens, ac proinde supponendo aliquam culpam ex parte hominis: Sed non culpam actualem, ut ex eodem S. Doctoris articulo præcedenti offendimus: Ergo saltem culpam originale.*

Confirmatur: D. Thomas ibidem ait, *Quod Deus voluit quantum ad aliquos quos prædestinat, suam representare bonitatem, per modum misericordiæ, parcendo. Parcere autem significat alicuius debiti condonationem: ex quo sequitur quod aliquos reprobat, non parcendo, hoc est eis aliquod debitum per peccatum originale contractum non condonando.*

Dices forte, D. Thomam nomine reprobationis intelligere non voluntatem intentivam exclusionis à gloria, sed executivam, quæ ad illam terminatur ut penam, & ex motivo puniendi.

Sed contra: In eodem sensu loquitur ibi de reprobatione, ac de prædestinatione: Sed loquitur ibi de prædestinatione, ut est in ordine intentionis: nam illo testimonio utuntur Thomistæ ad probandum voluntatem gloriæ intentivam, esse purè gratuitam, & à meritorum prævisione independentem: Ergo etiam ibidem loquitur de reprobatione, ut est in ordine intentionis, seu de voluntate efficaci excludendi reprobos à gloria.

Tertium testimonium sumitur ex 2. 2. quæst. 1. art. 5. ad 1. ubi S. Thomas docet, auxilium gratiæ ad diligendum Deum & proximum, & ad credendum articulos fidei, quibusdam denegari in poenam peccati originalis. Hoc (inquit) auxilium quibuscumque divinitus datur, misericorditer datur: quibus autem non datur, ex iniustitia non datur, in poenam præcedentis peccati, & saltem ORIGINALIS PECCATI, ut Augustinus dicit in libro

E de corrept. & gratis. Ex quo loco hoc potest argumentum desumi. Illud est causa reprobationis, quod est causa primi effectus illius; prædestinatio enim & reprobatio, ex parte actuum divini intellectus & voluntatis, nullam possunt habere causam, sed solum ex parte effectuum qui ad illos consequuntur. Unde S. Thomas ibi art. 5. in corp. ait: *Nullus fuit etiam in sane mentis qui diceret merita esse causam divini prædestinationis ex parte actus prædestinantis. Sed peccatum originale, juxta S. Thomam, est causa primi effectus reprobationis, scilicet denegationis primæ gratiæ, ad credendum & diligendum Deum: Ergo ex S. Thoma, peccatum originale est prima causa reprobationis.*

§. III.

Eadem veritas rationibus suadetur.

Prima petitur ex eo quod in Scriptura voluntas reprobativa nomine odii significatur, ut patet ex illo, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui*: in quibus verbis, ut supra annotavimus, prædestinatio & reprobatio omnium designantur: At talis voluntas pro motivo habeat peccatum, saltem originale, nequit nomine odii significari: Ergo illud respicit pro motivo. Minor probatur primò ex D. Thoma supra quaest. 20. art. 2. ad 4. afferente Deum solum odio habere peccatores, in quantum tales: Ergo voluntas significata nomine odii, pro motivo habet peccatum, saltem originale. Secundò, Odio habere, non est quomodo cumque velle malum, sed velle malum alicui ex displicentia illius: Ergo Deus illa voluntate quæ Esau odio habebat, volebat ei malum ex displicentia ejus: At non ex displicentia ejus secundum esse naturalem, juxta illud Sapientie 11. *Nihil odisti eorum que fecisti, nec ex displicentia illius ut infestis peccatis personibus, secundum illud Apostoli ad Roman. 9. Antequam quidquam boni vel mali fecissent, &c.* Ergo ex displicentia illius, ut infestis peccato originali, orta fuit illa voluntas excludiva à gloria.

Secunda ratio potest sic proponi. Peccatum originale est vera & sufficiens causa reprobationis, si ante illam prævideatur à Deo: Sed peccatum originale fuit revera ante hominum reprobationem à Deo prævisum: Ergo fuit vera & sufficiens causa reprobationis. Major patet: quia peccatum originale ponit in hominibus indignitatem, & positivam Dei inimicitiam, redditque eorum genus humanum Deo exosum, ac proinde illi exhibet sufficiens motivum ut velit efficaciter aliquos homines à gloria excludere: Ergo si ante hominum reprobationem prævideatur à Deo, illud erit vera & sufficiens causa reprobationis. Minor autem probatur: Peccatum originale, ut docent S. Thomas, ejusque discipuli, p. quaest. 1. art. 3. antecessit Christi prædestinationem: Ergo & nostram, & consequenter reprobationem, quæ vel fuit prædestinatione posterior, vel simul cum illa. Hæc ultima consequentia patet, prima verò probatur. Prædestinatio nostra supponit prædestinationem Christi, & est effectus illius: Ergo quidquid supponitur ad prædestinationem Christi, debet supponi ad nostram.

Respondent Adversarij: culpam originalem fuisse quidem prævisam à Deo ante reprobationem hominum, ut sufficiens causam reprobationis illorum, eam tamen de facto Deum noluisse ut causam reprobationis illorum assumere. Sed hoc gratis omninò & sine fundamento dicitur. Nam licet si homines prævisi essent in gratia, ante prædestinationem illorum ad gloriam, optime sequeretur quòd propter illam essent ad gloriam prædestinati; nec dici posset in tali casu non esse homines prædestinatos ad gloriam, propter præcedentem gratiam. Ita per oppositum, si homines provideantur cum peccato originali, & positiva macula ac inimicitia, ante reprobationem, dici non potest, si consequenter loquamur, quòd non fuerint de facto reprobandi propter illud. Et sic ut sine fundamento in priori casu diceretur, quòd licet gratia sit sufficiens causa prædestinationis ad gloriam, tamen de facto Deus non eos propter illam prædestinare: Tom. II.

A ita & sine fundamento asseritur, quòd licet originale peccatum sit prævisum ante reprobationem, & sit secundum se sufficiens reprobationis causa, de facto tamen noluit Deus propter illud homines reprobare.

Adde quod hæc responsio adversatur doctrinæ D. Augustini & S. Thomæ, qui locis supra relatis docent homines fuisse reprobandos in penam peccati originalis, & consequenter Deum de facto illud acceptasse ut causam reprobationis illorum.

Accedit quod ista sententia magis suavem ostendit Dei prædestinationem & reprobationem, magisque misericordiam erga prædestinatos: & justitiam erga reprobos manifestat: dum illi à massa perditionis ex sola misericordia extrahuntur, & isti justè in eadem massa relinquuntur. Unde D. Augustinus supra relatus: *Qui liberatur à massa perditionis, gratiam diligit: qui non liberatur, debitum agnoscat.* Splendet etiam in reprobatione comparativa ratio supremi dominij, quatenus è duobus in æquali damnatione existentibus, uni vult dare gloriam, & alterum ab ea excludere: & in absoluta, pulchritudo divinæ justitiæ, quatenus ex motivo puniendi culpam originalem, vult exclusionem reproborum à regno; & sic plura D. Thomæ testimonia, quæ primà fronte videntur pugnancia, facillè conciliantur, ut constabit ex infra dicendis.

Denique hic modus dicendi magis distat à sententia Calvini, qui tam prædestinationem quam reprobationem ante peccatum tam originale quam actualem constituit: licet in hoc præcise non sit hæreticus, sed in aliis quæ huic doctrinæ adjunt, ut antea exposuimus.

Quod vero aliqui S. Thomæ Discipuli docent, fieri quidem reprobationem propter originale peccatum, at non in omnibus reprobandis, sed in his solum quibus originale peccatum remissum non fuit, non vero in illis quibus fuit remissum, sustineri non potest: Primo, quia D. Augustinus & S. Thomas, locis supra relatis, simpliciter & absolute docent hominum reprobationem fieri in penam peccati originalis: Sed propositio indefinita, in materia doctrinali, æquivalere universali. Ergo universaliter id asserunt de omnibus reprobandis, & non solum de illis quibus non est remissum originale peccatum.

Secundò, D. Thomas supra relatus docet quòd *In electione ratio est divina bonitas: ratio autem reprobationis est in hominibus peccatum originale*: Sed divina bonitas in omnibus prædestinatis est ratio electionis, ut fatentur illi Authores contra quos disputamus: Ergo in omnibus reprobandis peccatum originale est causa reprobationis.

Tertiò, Idem S. Doctor hic art. 5. ad 3. docet quòd sicut prædestinatio est actus divinæ misericordie, ita & reprobatio est actus divinæ justitiæ punitivæ seu vindicativæ: Sed prædestinatio ut sic, & respectu omnium electorum, est actus divinæ misericordie: Ergo & reprobatio actus justitiæ vindicativæ, & consequenter in omnibus hominibus reprobandis Deus vindicat & punit aliquod peccatum: non actualem, quia hoc non est causa reprobationis, in aperta sententia S. Thomæ, ut sup. a vidimus: Ergo originale. Nullius ergo hominis reprobatio fit nisi propter originale peccatum, alias falsum esset reprobationem ut sic esse actum justitiæ punitivæ.

Denique, D. Augustinus locis supra adductis docet Esau odio habitum fuisse à Deo, & repro-

batum, propter originale peccatū: Quid, inquit, oderat in Esau antequam fecisset aliquid mali, nisi originale peccatum? & tamen extra dubium est, Esau sicut & Jacob fuisse applicatum circumcissionis remedium, ac proinde in utroque delectam culpam originalem: Ergo juxta S. Augustinum, peccatum originale, etiam in illis quibus fuit demissum, est causa reprobationis.

96 Addo quod, ut supra annotavimus, omnis reprobatus per Esau figurabatur, sicut omnis predestinatus per Jacob: unde si causa reprobationis in Esau fuit originale peccatum, idem dicendum est de omnibus aliis reprobis, five illis remissa fuerit culpa originalis, five non. Idem conflat ex verbis Gregorii Magni, articulo sequenti, §. 3. in fine referendis.

§. IV.

Exponuntur & conciliantur quedam Testimonia D. Thomæ.

97 Recentiores Thomistæ, qui hanc sententiam veluti S. Thomæ contrariam impugnant, hoc præcipue fundamento nituntur, quod S. ille Doctor hic art. 5. ad 3. & tertio contra Gentes cap. 161. & alibi sæpe, hominum reprobationem, seu aliquorum à gloria exclusionem, soli Dei beneplacito ac mera voluntati attribuit, & ad universi complementum & suavem rerum dispositionem, alios à Deo eligi, alios reprobari, docet. Ex quo concludunt reprobationis, seu exclusionis aliquorum à gloria, causam esse meram Dei voluntatem, non verò peccatum originale. Itaque exponendum est, quis sit S. Thomæ hac in re sensus, & quomodo sententiæ à nobis posite non repugnet. Pro quo

98 Observandum est, reprobationem duplici modo spectari posse: absolute scilicet & comparative. Absolute, cum queritur simpliciter, seu ut loquitur S. Thomas, IN GENERALI, cur aliqui à Deo reprobentur, & quæ sit aliquorum reprobationis causa, nullâ comparatione factâ cum eis qui eliguntur. Comparative verò, cum queritur IN SPECIALI, ut ait idem Sanctus, cur Deus hunc potius quam istum reprobet, cur cum omnibus hominibus per peccatum primi parentis eidem damnationi nascantur obnoxii, aliquos ab hac massa & conspersione liberet, & ad vitam æternam eligat; alios verò in eadem massa derelinquat, & non eligat ad vitam æternam.

99 Hoc posito, facilis est S. Thomæ sensus: cum enim causam reprobationis aliquorum ad solum Dei beneplacitum, & meram voluntatem refert, de ea loquitur comparative, & in speciali: absolute verò & generali de ea loquendo, eam non solum Dei voluntati, sed justitiæ, aliquam ex parte hominis causam semper supponenti, attribuit.

Et ne quis id à temerè & sine fundamento dictum existimet: duo expressa, eisdem S. Doctoris testimonia subjiciam, in quibus suam mentem ita aperte declarat, ut nullus dubitationi relinquantur locus. Primum habetur ad Roman. 9. lect. 4. ubi hæc scripsit: *Circa electionem bonorum & reprobationem malorum, duplex questio moveri potest. Una quidem IN GENERALI, quare Deus velit quosdam inducere, & quorundam misereri. Alia verò IN SPECIALI, quare velit hujus misereri, & hunc vel illum inducere. Et potest quidem ratio hujus questionis assignari, secunde autem questionis non potest assignari ratio, nisi simplex Dei voluntas. Cujus exem-*

plum patet in rebus humanis &c. Deinde ostendit rationem, cur vult quosdam reprobare & inducere, esse justitiam, quæ meritum ex parte hominis supponit, quod ad peccatū originale refertur.

Idem docet in cap. 6. Joan. his verbis: *Quæ autem non omnes averfos trahit, sed aliquos, sicut sint omnes equaliter averfi, ratio quidem IN GENERALI potest assignari, ut scilicet in illis qui non trahuntur, appareat & resurgat ORDO DIVINE JUSTITIÆ: In illis autem qui trahuntur, immensitas divine misericordie. Quare autem IN SPECIALI trahat hunc, & illum non trahat, non est ratio aliqua, nisi beneplacitum voluntatis divine: unde dicit Augustinus, quem trahit, & quem non trahit, quare illum trahat, & illum non trahat, nolisse judicare, si non vis errare. Et infra. Sic ergo Deus ad complementum universi quosdam quidem trahit, ut in eis appareat sua misericordia; quosdam verò non trahit, ut ostendatur in eis sua justitia; sed hos trahit, illos non trahit, secundum sue beneplacitum voluntatis. Ex quibus verbis manifestam relinquitur, quod licet Deus ad complementum universi, quod requirit ut multiformitas graduum conservetur in rebus, quosdam eligat, & quosdam relinquant, seu reprobet, quosdam trahat & quosdam non trahat; tamen cum quosdam relinquit, & quosdam non trahit, hoc facit ex justitia, proindeque causa est ex parte hominis cur hoc faciat, licet ad complementum universi hoc faciat. Sic ergo (inquit) Deus ad complementum universi quosdam quidem trahit, ut in eis appareat sua misericordia; quosdam verò non trahit, ut ostendatur in eis sua justitia.*

Idem omnino docet loco ex prima parte citato. Nam ibi primò loquens de reprobatione absolute & in generali, sic ait: *Voluit igitur Deus in hominibus, quantum ad aliquos quos predestinat, suam representare bonitatem, per modum misericordie, PARCENDO, & quantum ad aliquos quos reprobat, per modum justitiæ, PUNIENDO; & hæc ratio quare Deus quosdam eligit, & quosdam reprobat. Quibus verbis docet reprobationem absolutam non fieri nisi ex justitia, ac proinde supponere ex parte hominis aliquam causam, scilicet culpam originalem. Postea verò agens de eadem reprobatione in speciali, & comparative, & quaerens quare Deus hos reprobat, istos verò eligit, nullam aliam rationem vel causam assignat, nisi divinam voluntatem. Sed quare (inquit) hos eligit & illos reprobat, non habet rationem, nisi divinam voluntatem.*

§. V.

Alia ejusdem S. Doctoris testimonia exponuntur.

PRæter hæc Doctoris Angelici testimonia, alia adduci possunt ad probandum peccatum originale non esse causam reprobationis hominum. Nam D. Thomas hic art. 3. agens de reprobatione, docet illam esse actum divine providentiæ: At si reprobatio facta ponatur ob originale peccatum, non providentiæ, sed vindictivæ justitiæ actus erit, ut constat ex supra dictis: Ergo juxta S. Thomam reprobatio hominum non est ex peccato originali.

Deinde, idem S. Doctor ibidem aperte docet, voluntatem permittendi cadere in culpam includi in reprobatione. Verba ejus sunt: *Reprobatio includit voluntatem permittendi aliquem cadere in culpam, & inserendi damnationis penam pro culpa: Ergo ex S. Thomæ permisso cadendi in culpam*

pan originalē, est effectus & non causa reprobationis hominum.

Tertio, Doctor Angelicus ibidem in resp. ad 1. docet quod cum in Scriptura Deus dicitur odio habere reprobos, hoc non debet intelligi in proprietate sermonis, de vero odio strictē sumpto, sed Deum odio habere reprobos, exponit per hoc quod est indebitum beneficium illis non conferre: At si reprobatio fieret in penam peccati originalis, illa haberet rationem odii strictē sumpti, ut constat ex dictis §. Ergo ex D. Thomae reprobatio non fit in penam originalis peccati.

Ad primum non est difficile respondere, atque salvare quod reprobatio hominum sit actus divinae providentiae, & simul quod fiat in penam originalis peccati: bene enim utrumque cohaeret, & utrumque simul S. Thomas in hac quaestione edocuit. Sicut enim articulo 3. allegato dixit reprobationem esse actum divinae providentiae, ita art. 1. ad 3. & art. 5. etiam ad 3. docuit Deum ex hominibus aequalibus & in natura & in peccato originali, quosdam praedestinasse per modum misericordiae, parcendo, & quosdam reprobasse per modum iustitiae, puniendo, ut antea exposuimus. Quantum ad hoc ergo S. Thomas docet reprobationem esse actum divinae providentiae, quia ex hominibus aequalibus in natura, & in peccato originali, non omnes praedestinavit, sed quosdam permisit deficere à praedestinationis fine, eos reprobando: cum quo tamen optime stat, quod qui in particulari reprobi manserunt, in penam peccati originalis reprobi manserunt. Sicut si duo eodem modo offenderent Regem, & ipse vellet providentiā suā ostendere & misericordiam & iustitiam in illis duobus, & uni offensam remittere, ab altero vero debitam penam exigere: hic inveniremus & actum providentiae, quantum ad hoc quod est non velle utrumque punire, sed simul suam misericordiam & iustitiam ostendere, & actum misericordiae erga illum cui offensam dimittit, & iustitiae erga illum à quo debitum exigit. Est

manifestius dicere, esse actum divinae providentiae, quod in genere aliqui homines sint reprobi, & non omnes praedestinati: quod autem illi homines qui reprobandur, ex culpa sua reprobandur non tam ad providentiam pertinet, quam ad vindictivam iustitiae. Sicut per oppositum, licet actus sit divinae providentiae, quosdam praedestinare & non omnes reprobande, tamen quod isti in particulari sint praedestinati, actus est divinae misericordiae. Et ratio huius est, quia dummodo aliqui sint reprobi, & non omnes praedestinati, facti sunt divinae providentiae, sive illi qui reprobandur, ex peccato originali reprobandur, sive non.

Vel secundo dicatur, & ut crediderim melius: actum esse divinae providentiae quosdam permittere à fine deficere propter originale peccatum, sicut S. Thomas docet citato art. 3. Sed includere ex parte subiecti, & quasi materialiter, actum iustitiae excludētis illos à regno, propter originale peccatum: ita quod ille actus iustitiae, qui est reprobare propter originale peccatum, habeat se ut materiale, respectu actus divinae providentiae, qui est permittere aliquos deficere à fine. Accedit enim, & materialiter se habet ad actum divinae providentiae, qui est permittere quod aliqui à fine deficiant, quod illi qui sic deficere permittuntur, permittantur de ficere ex sola divina voluntate, sine aliqua causa ex parte ipsorum, sicut fuit in Angelis: vel quod permit-

tantur deficere ob originalem culpam, ut fit in hominibus. Quare S. Thomas secundum id quod formale est in illo actu, & non materiale, dixit illum esse actum divinae providentiae.

Nec est novum quod in uno & eodem actu, in quo est duplex bonitas vel malitia, ad diversas virtutes vel vitia spectans, una se habeat materialiter respectu alterius. Sicut in isto actu qui est furari propter mœchiam, deformitas furti, & eius formalis malitia contra iustitiam exercita, se habet materialiter respectu mœchiae, quae est finis à quo formaliter specificatur actus ille. Sic ergo permittere aliquos deficere à fine, etiam ob originale peccatum, est formaliter actus providentiae, ut S. Thomas docet illo art. 3. sed iustitia quae ibi intervenit, excludens illos à regno, propter originalem culpam, materialiter se habet ad specificationem actus providentiae. Quae etiam ratione in actu opposito praedestinationis, qui etiam est formaliter actus divinae providentiae ordinantis homines in vitam aeternam, materialiter se habet magna illa misericordia quae à massa damnationis extrahuntur. Solutio est S. Thomae hic art. 1. ad 3. docentis quod non à termino à quo, sed à termino ad quem, actus specificatur; quia non specificatur ex eo quod se tenet ex parte subiecti & materialiter.

Denique responderi potest, idē S. Thomae dixisse reprobationem esse actum providentiae, & non iustitiae vindictivae, quia loquebatur de reprobatione ut sic, & prout se extendit etiam ad Angelos, qui ex praesupposita culpa reprobandi non fuerunt. Quando verò agit in particulari de reprobatione hominum, expressē docet illam esse actum iustitiae punitivae, ut constat ex locis supra adductis.

Ad secundum testimonium dicendum, quod quando S. Thomas docet reprobationem includere voluntatem permittendi cadere in culpam, hoc debet intelligi de permissione cadendi in culpam actualem, non remittendam, quae, ut dicemus articulo sequenti, est reprobationis effectus, non verò de permissione cadendi in culpam originalem, quae non est effectus, sed causa reprobationis.

Vel etiam dici potest, D. Thomae, per voluntatem permittendi reprobos cadere in culpam, intelligere lapsum in culpam, sive in illam primò cadere permittatur, sive in illa derelinquatur, ut sic reprobationem tam Angelorum quam hominum comprehendat. Et hanc esse ejus mentem, testimonia supra inducta, quibus dicit homines à Deo reprobandi, nihil esse aliud, quam eos in peccato originali, & in massa perditionis relinqui, satis aperte declarant. Nec est faciendum vis in his verbis, *permissio cadendi in culpam*: nam haec verba non significant semper quod in culpam primò aliquis cadere permittatur, sed etiam quod in praesistente derelinquatur. Sic enim Ecclesia in missa pro defunctis jam in Purgatorio existentibus, Dominum exorans precatur, *ne cadant in obscura*: per quae verba non intendit quod de novo non cadant in illa obscura, vel alia, quia hoc impossibile est, sed tantum quod in illis obscuris in quibus jam sunt, non derelinquantur, vel diu remanere sinantur. Sic etiam S. Thomas per haec verba, *permissio cadendi in culpam*, intelligere potuit non solum permissionem de novo cadendi in culpam, sed permissionem derelictionis in ipsa. Imò ut omnis difficultas tollatur, ipsemet Doctor Angelicus in eodē articulo

culo suam mentem exposuit, & quod in corpore dixerat, voluntatem permittendi cadere in culpam, in solutione ad secundum vocavit derelictionem à Deo, dicens: *Reprobatio verò non est causa eius quod est in presenti, scilicet culpa, sed est causa derelictionis à Deo. Est tamen causa eius quod redditur in futuro, scilicet pœna aeterna.* Quibus verbis manifestum est, quod per permissionem cadendi in culpam, intelligit derelictionem à Deo, sive quâ de novo in culpam cadere permittitur, sive quâ derelinquitur in ipsa jâ commissa.

111 Ad tertium respondeo D. Thomam loco citato, loca Scripturæ, in quibus Deus dicitur odio habere reprobos, non explicasse de odio Dei strictè, sed latè sumpto, prout scilicet importat voluntatem denegandi beneficium indebitum: tum quia ad solvendum argumentum hoc satis erat: tum etiam quia ibi generalem doctrinam, quæ etiam ad reprobationem Angelorum extendi possit, tradere intendebat. Quando verò super cap. 9. Epist. ad Roman. agit specialiter de reprobatione hominum, explicat hæc verba de odio propriè & strictè sumpto.

112 Præter hæc testimonia ex summa Theologica desumpta, potest objici aliud ex quæstionibus disputatis, quæst. 6. de verit. art. 2. ad 9. ubi S. Doctor ait: *Sufficientem causam ad volendum hominibus exclusionem à regno esse gloriam illis non deberi.* Ergo juxta D. Thomam, talis voluntas non habuit pro motivo culpam originalem.

113 Respondeo primò, D. Thomam duplicem solutionem argumento adhibere. In una asseruit motivum exclusionis à gloria fuisse originalem culpam: in alia gloriam hominibus non deberi, pro causa assignavit, ac proinde utramque sententiam ut probabilem nobis reliquit.

Respondeo secundò, quod licet voluntas excludendi homines à gloria, de facto habuerit pro motivo peccatum originale, nos tamen defendimus potuisse Deum velle hominibus exclusionem à gloria, absque eo quod ab illo, aut quovis alio peccato moveretur. Unde D. Thomas primam solutionem assignavit pro eo quod de facto contigit: attendens verò ad id quod poterat evenire, dedit secundam. Quasi dixerit, etsi de facto Deus peccatum originale habuerit pro motivo ad volendam exclusionem reproborum à gloria, potuit tamen non motus ab illo, dictam exclusionem velle, quia ad hoc sufficit, gloriam hominibus non deberi.

S. VI.

Solvuntur argumenta ex ratione petita.

114 Objicies primò: Ut voluntas excludendi homines à gloria, esset pœna peccati originalis, necessarium esset quod Deus vellet illos excludere à gloria, propter originale peccatum: Sed non potest dici, saltem respectu reproborum, quibus originale peccatum fuit remissum: Ergo in illis saltem talis voluntas non fuit pœna originalis peccati. Major videtur manifesta, Minor verò probatur. Velle aliquem efficaciter excludere à gloria, propter originale peccatum, & velle illud efficaciter remittere, sunt impossibiles voluntates: Ergo Deus non voluit, nec velle potuit, à gloria efficaciter excludere propter originale peccatum eos, quibus voluit efficaciter peccatum originale remittere.

115 Confirmatur: Si peccatum originale esset prima causa ob quam Deus vellet efficaciter reprobos à gloria excludere, esset etiam prima causa propter quam vellet efficaciter permittere, ut

A illi inciderent in peccatum actuale propter quod damnantur, eisque denegare gratiam efficacem ad illud evitandum: Sed hanc permissionem, & gratiam denegationem, peccatum originale causare non potest, saltem in reprobis baptizatis, quibus fuit remissum: Ergo peccatum originale non potest esse causa saltem reprobationis illorum. Major est evidens, voluntas enim excludendi reprobos à gloria, debet esse causa mediotorum quæ ad illam conducunt, inter quæ permissio peccandi, seu gratiæ denegatio computantur, ut infra dicemus. Minor verò probatur: quia ex Apostolo ad Rom. 6. & ex Tridentino Sess. 5. can. 5. *Nihil damnationis remanet in his qui per baptismum renovantur: maneret autem, si propter peccatum originale remissum, Deus permitteret ut reprobi baptizati in peccatum actuale propter quod damnantur incidere, eisque gratiam efficacem ad illud evitandum, & ad perseverandum in accepta iustitia denegaret: omnino peccatum originale jam remissum, esset prima veluti radix & causa damnationis illorum, & punitiois aeternæ.* Quod manifestum erit, si ascendamus usque ad investigandam primam reprobationis radicem, dicendo: idèò ille baptizatus damnatur, quia in peccato actuali mortuus est: idèò autem in peccato actuali mortuus est, quia justè à Deo in illo derelictus est: idèò autem in illo fuit derelictus, & non ab eo mundatus, sicut alii, quia permissus fuit in illud cadere, permissione quæ fuit primus reprobationis effectus: idèò autem permissus fuit cadere, quia absolutà & efficaci voluntate decreverat Deus illum à regno excludere: idèò autem voluit Deus illum à regno efficaciter excludere, quia peccatum originale habebat: Ergo de primò ad ultimum, prima radix ob quam Deus induxit super baptismum omnem effectum reprobationis, fuit originale peccatum, quod cum perfecta remissione illius coherere non potest.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem: ad cujus probationem, distinguo Antecedens: Si ly propter peccatum originale, se teneat ex parte objecti, ita ut sensus fiat: volo excludere hunc hominem à gloria, exclusionem exequenda propter originale peccatum, non computatur cum hac alia voluntate, volo efficaciter remittere peccatum originale, concedo Antecedens quia non stat Deum culpam remittere, & in æternum illam punire. Si autem ly propter, non ex parte objecti se teneat, sed ex parte actus, tanquam ejus motivum; ita ut sensus fiat, propter peccatum originale volo hunc hominem à gloria excludere: exclusionem exequenda non propter illud, sed propter alia peccata actualia committenda, nego Antecedens. Nam hæc voluntas rectè compatitur cum alia voluntate efficaci remittendi culpam originalem: sicut diximus in 2. disp. has duas voluntates: gratias volo dare gloriam, & volo eam dare ut coronam, & consequenter per merita ut in executione ponenda, rectè inter se coherere.

Instabis: Non stat voluntatem efficacem excludendi à gloria esse pœnam peccati originalis, seu ab illo ut à motivo procedere, nisi etiam in executione ipsa exclusio à gloria fiat in pœnam culpæ originalis: Ergo si hoc secundum non possit stare cum hac voluntate, volo efficaciter remittere peccatum originale, primum etiam cum eadem voluntate componi non poterit. Consequentia pater, Antecedens probatur

tripliciter. Primo quia eodem modo executioni A
mandatur exclusio reprobatorum à gloria in tem-
pore quo ab æterno fuit volita à Deo: Ergo eo
ipso quod fuit volita ab æterno, ex motivo pu-
nienti peccatum originale, debet in tempore
executioni mandari ex eodem motivo, & in
penam ejusdem peccati inferri.

Secundo, Actus exterior imperatus, & inter-
ior imperans, spectant ad eandem virtutem, &
ex eodem motivo procedunt: At temporalis
exclusio reprobatorum à gloria, comparatur ad
voluntatem divinam exclusivam ab illa, ut actus
exterior ad interiorem imperantem: Ergo pro-
cedit ex eodem motivo, & consequenter eo ipso
quod voluntas efficax exclusionis à gloria ha-
beat pro motivo culpam originalem, & sit pena il-
lius, non potest actualis exclusio non respicere
pro motivo culpam originalem, & non esse pana-
illum.

Tertio. Si Deus prævisis meritis intenderet ho-
mini dare gloriam, motus ex illis meritis debe-
ret in executione propter talia merita gloriam
conferre: Ergo si prævisio peccati originalis, Deus
motus ex illo voluit efficaciter exclusionem re-
probatorum à gloria, non potest non esse talis ex-
clusio in executione pena peccati originalis.

Respondeo negando Antecedens. Ad cujus
primam probationem, distinguo Antecedens. C
Eodem modo executioni mandatur exclusio repro-
batorum à gloria in tempore, quo ab æterno fuit
volita à Deo: per decretum exequentis, concedo
Antecedens. Per intentivum, nego Antecedens,
& distinguo Consequens eodem modo. Pro cu-
jus intelligentia recolenda sunt quæ in prima &
secunda disputatione diximus, de duplici decre-
to intentivo & executivo, ad negotium prædesti-
nationis concurrente. Itaque sicut ibi diximus,
decretum executivum gloria commensurari cū
ipsa executione, & ex eodem motivo procedere,
secus autem intentivum: ita dicimus in presenti,
decretum executivum exclusionis à gloria, ex
eodem motivo procedere ex quo gloria in exe-
cutione denegatur; non est tamen necessarium
quod decretum intentivum eodē gaudeat moti-
vo quo temporalis exclusio, sed potest diversum
habere: unde bene stat quod habeat pro motivo
peccatum originale, & quod in tempore non ex-
cludantur reprobi à gloria propter illud, sed
propter peccata actualia quæ commiserunt.

Ad secundam probationem, distinguo majo-
rem illamque concedo de actu interiori imme-
diatè imperante exteriori; nego autem de in-
teriori solum mediatè imperante exteriori.
Unde etiam distinguo Minorē. Temporalis ex-
clusio reprobatorum à gloria, comparatur ad vo-
luntatem divinam exclusivam ab illa ut actus
exterior ad interiorem imperantem mediatè,
concedo Minorē; in mediatè, nego minorē,
& Consequentiam. Itaque hoc argumentum so-
lum probat decretum executivum exclusionis à
gloria, & temporalem exclusionem ab illa, eo-
dem motivo gaudere, quia hoc decretum est a-
ctus interior immediatè imperans illam: secus
autem de intentivo, quod solum mediatè impe-
rat talem exclusionem. Unde

Ad tertiam probationem dicatur, quod si me-
rita illius hominis solum essent motivum inte-
ndendi, non autem exequenti gloriam, posset
Deus talia merita in executione non remunerare
per gloriam; nam ut modò dicebamus, ipsa
temporalis executio tam gloriæ quam pœnæ,
Tam. II.

cum decreto executivo, non verò cum intentivo
debet commensurari.

Ad confirmationem argumento principali sub-
junctam, cui potissimum confidunt Adversarij,
multipliciter responderi solet. In primis aliqui
dicunt, quod licet peccatum originale per sacra-
mentum baptismi deletum, non possit in repro-
bis baptizatis esse causa privationis gloriæ aut
gratiæ justificantis, bene tamē denegationis gra-
tiæ auxiliantis, & consequenter permissionis
peccandi. Neque hoc derogare perfectæ remis-
sioni illius, sicut illi non derogat, quod in homi-
ne baptizato remaneant concupiscentia & for-
mes peccati, & alia vulnera ex peccato origina-
li relicta, de quibus S. Thomast. 2. quæst. 87. art. 3.

Ad definitionem verò Tridentini supra addu-
ctam, respondent Concilium præallegatis verbis
definire contra quosdā hereticos, qui dicebant
peccatum originale post baptismum quoad cul-
pam remanere, & per ejus applicationem solum
effici quod non imputetur ad pœnā. Unde quan-
do dicit, in renatis, seu baptizatis, nihil damna-
tionis remanere, solum intendit, applicato bap-
tismo, non manere culpam, nec reatum pœnæ,
non tamen negat quod ablatā per baptismum
originali culpā, plures ejus effectus remaneant,
inter quos est debitum carenti auxiliis efficacibus
ad perseverandum in accepta justitia, ut pa-
rebit ex verbis D. Gregorij infra referendis.

Secundò alij respondent, quod licet in reprobis
baptizatis nihil damnationis remaneat, secundū
præsentem justitiam, & statum temporalem, sub
quo sunt statim post baptismum, remanet tamen
in eis damnatio finaliter, & secundū æternam
Dei prædestinationem. Potest enim homo consi-
derari, ut continetur in massa perditionis, in qua
cum Adamo peccavit virtualiter, vel ut postmo-
dū nascitur, & actu ac formaliter in propria per-
sona contrahit & re habet maculam peccati origi-
nalis. Inter quos status multiplex est differentia:
nam ille prior est, iste posterior, secundū illū
non est adhuc homo in se formaliter, sed in alio;
secundū istum, est in se formaliter, & non est in
alio. Primus est status ordinis innocentie, secun-
dus naturæ lapsæ: ille intentionis, iste executionis:
ille dicit debitū incurrendi originalem cul-
pam, & incursum in alio, scilicet primo parente;
iste dicit actualem ejus in hærentiam in se, & non
solum in alio. Quæ cum ita sint, nihil mirum
quod eidem homini, secundū diversos illos sta-
tus, diversa quoque prædicata conveniant, &
quod secundum unum dicatur reus, secundum
alium innocens: secundum unum habens aliquid
damnationis, non vero secundum alterū; ratione
unius reprobari, non verò ratione alterius. De
secundo ergo statu hominis baptizati, dicunt lo-
qui Tridentinum, quando definit in renatis seu
baptizatis nihil esse damnationis, quia ut supra
dicebamus, hic solum intendit proscribere er-
rorem Calvinistarum asserentium per bap-
tisma peccatum originale de facto & re ipsā non
deleberi, tolli, aut delui, sed extrinsecè tantum, &
per meram non imputationem remitti.

His tamen solutionibus prætermissis, ac in sua
probabilitate relictis: duplici aliā responsione ar-
gumento proposito, quod est omnium in hac mate-
ria difficillimū, ac veluti Adversariorum Achyl-
les, occurri potest. Prima & facilior, ut existimo,
est, si Major absolute negetur. Licet enim pecca-
tum originale sit causa ob quā Deus velit effica-
citer reprobos à gloria excludere, non est tamen

sola & adæquata causa illius volitionis: quia ex duplici titulo Deus homines reprobavit, ut supra insinuavimus: titulo scilicet indebitæ gratiæ, sicut Angelos; & titulo etiam debitæ justitiæ punitivæ, propter originale peccatum. Cum autem post primum actum reprobationis, dimissum est aliquibus reprobis peccatum originale, jam tota demeritoria ejus causalitas finita est, unde primi effectus reprobationis, qui est permissio in actuale peccatum, originalis culpa causa non est, sed hujus effectus est causa, alius titulus indebitæ gratiæ, qui sicut à principio etiam causa fuit reprobationis, pariter causa est permissionis in peccatum, sive negationis auxilij efficacis, quod utique etiam debitum non est.

127 Itaque cū utraque causa simul concurreret ad reprobandum, & indebita gratia, & debita justitia per originale peccatum: utraque immediata causa fuit tenens se ex parte hominis, ad hoc ut Deus primum actum habuerit circa reprobos, quo illos à regno excludit, & utraque erat ex se ipsa prima & radicalis causa respectu subsequentium omnium effectuum reprobationis, sed dimisso per baptismum postea peccato originali in aliquibus reprobis jam peccatum originale non mansit, nec aliqua ejus causalitas, nec virtus ob quam Deus inducat super illos reliquos effectus reprobationis. Unde permissio in peccatum actuale, propter quod reprobis baptizatus damnatur, non fit propter primam causam aut radicem, sed propter aliam causam & alium titulum indebitæ gratiæ. Quoties enim ad aliquem effectum duplex causa, quarum qualibet est sufficiens ad illum producendum, concurrat, si unâ ablata, altera remaneat, talis effectus produci potest. Unde juxta hanc solutionem dicendum est, quod in reprobis baptizatis peccatum originale fuit immediata & proxima causa ex parte ipsorum, ut Deus illos à regno excluderet, qui est primus actus reprobationis; & rursus ex se dicebat ordinem, sicut prima & radicalis causa ad ceteros omnes reprobationis effectus, sed quia postea totaliter dimissum fuit per baptismum, nullo modo causavit, etiã ut prima & radicalis causa, reliquos effectus reprobationis, sed ex alia causa jam explicata, illi effectus consequuntur.

128 Aliter hoc explicat P. Lemos in Tractatu de Auxiliis cap. 36. ubi ait, quod originale peccatum esse in baptizatis primam radicem & causam permissionis peccati, & ceterorum effectuum reprobationis, potest intelligi dupliciter. Uno modo formaliter, ita quod originale peccatum remissum, influxum aliquem formalem aut virtuales habeat in homine baptizato, in ordine ad permissionem peccandi, & incidendi in peccata actualia, aliosque reprobationis effectus. Et hoc modo non concedit originale peccatum in baptizatis esse primam radicem seu primam causam permissionis peccati; quia cū totaliter & omnibus modis dimissum sit, nihil damnationis affert baptizato, nec aliquem influxum etiam virtuale habet supra primum reprobationis effectum. Secundo peccatum originale potest dici prima radix & causa permissionis peccati, & aliorum effectuum reprobationis, quodammodo materialiter, absque ullo prorsus influxu in talera permissionem, vel in aliquem alium reprobationis effectum, sed præcisè per hoc quod proxima causa demeritoria fuit, ob quam Deus formavit illud decretum de exclusione à regno, & postea tale decretum, ex vi suæ immutabilitatis, vel ut antea diceba-

mus, quatenus in eo permaneret titulus indebitæ gratiæ, causa est permissionis in actuale peccatum, & ceterorum effectuum reprobationis.

Itaque decretum illud immutabiliter causat permissionem peccandi in reprobis baptizatis, non secundum quod habitum fuit ex originali peccato, nec secundum quod originalis culpa ibi virtualiter existeret operatur, sed tantum ratione suæ immutabilitatis, quia ob quamcumque rationem semel habeatur, ex propria immutabilitate tantum, & non secundum quod occasionem ab hac vel alia causa sumit, habet quod permissionem in peccatum actuale causet. Est manifestius dicere, quod licet peccatum originale vera causa demeritoria fuerit ut illud decretum circa reprobos haberetur, tamen ad hoc quod illud decretum firmitatem habeat & infallibiliter impleatur, & permissionem peccati actualis causet; omnino per accidens se habet, demerè materialiter, quod peccatum originale præcessit. Quod ex eo constare potest, quod non minus id haberet, etiam si peccatum originale non præcederet, sed ex mera Dei voluntate, sicut in Angelis, habitum esset. Non sequitur ergo, quod si peccatum originale est prima causa ob quam voluit Deus excludere à regno, & illud decretum sit causa permissionis in peccatum, quod peccatum originale in reprobis baptizatis sit prima radix permissionis in peccatum. Et est exemplum accommodatum huius materie, quod magis quietabit intellectum. Nam peccatum originale fuit prima causa radicalis, vel saltem occasio, ut Christus prædestinaretur, & incarnaretur, ut frequentius docent Theologi cum S. Thoma 3. p. quest. 1. art. 3. & tamen hac suppositâ Majori, non sequitur. Sed Christi prædestinatio & incarnatio est causa nostra prædestinationis & gratiæ: Ergo peccatum originale est prima causa nostre prædestinationis & gratiæ. Nec hic tenet argumentum de primo ad ultimum, quia permissio in peccatum originale, cum nostra prædestinatione & justificatione ordinem non habet, ut illius causa vel ratio sit. Sic ergo etiam non sequitur: Peccatum originale fuit prima causa ut Deus hoc decretum haberet, *Volo hos à regno excludere*: Sed hoc decretum est causa permissionis in peccatum actuale, ob quod quis damnatur: Ergo peccatum originale est causa talis permissionis & damnationis. Non inquam hoc sequitur, quia licet peccatum originale fuerit causa prima & radicalis ut Deus hoc decretum habuerit, *Volo hos à regno excludere*: ibi tamen totaliter quævit, & postea ex sua propria firmitate & immobilitate, vel secundum quod in illo permaneret titulus indebitæ gratiæ, habet permittere quod reprobi baptizati in actuale peccatum cadant, propter quod damnandi sunt. Unde juxta hanc doctrinam & solutionem, neganda est etiam Major argumenti propositi. Ut enim aliquid sit causa reprobationis, modo explicato, non requiritur quod causet primam permissionem peccandi, & ceteros reprobationis effectus, sed sufficit quod divinam voluntatem moveat ad formandum decretum absolutum & efficax excludendi aliquos à gloria, quod decretum postea, ratione suæ firmitatis & efficacis, vel quatenus in eo virtualiter permanet titulus indebitæ gratiæ, erit prima radix & causa permissionis peccandi, & aliorum reprobationis effectuum.

Secundo responderet idem Auctor, ubi supra, concessa

concessa Majori, negando Minorem: quod scilicet peccatum originale non causet in reprobis baptizatis permissionem peccandi, & denegationem auxiliorum efficacium. Etsi enim culpationem originalis in reprobis baptizatis non sit causa per se & immediata permissionis in peccato actuali, quia talis culpa est jam totaliter remissa, est tamen causa illius mediata & virtualiter, ratione alicujus effectus ex illa relicti: sicut homo mortuus dicitur pater filii posthumi, ratione seminis ab eo decisi, & in utero matris, ratione seminis ab eo relicti. Præcipuus enim peccati originalis effectus est, quod homines iustificati, in accepta iustitia stabiles esse non possint, nisi ex fortiori dono gratiæ conferrentur, quod quibus datur, misericorditer datur: quibus autem non datur, ex iustitia non datur, quia hoc provenit ex primi parentis peccato. Quæ est expressa D. Gregorii sententia in expositione Psalmi 101. ad illum versiculum: *Quia cinerem tanquam panem manducabam: Sicut enim ibi habet: Et cum iuxta apostoli sententiam, neque volentis, neque currentis, sed miserentis sit Dei: alios qui corruerant, miserentiter erigit, alios qui stare videbantur, cadere iuste permittit. Ex peccato namque primi parentis accepimus, ut ne in ipsa iustitia stabiles esse possimus. Quod & S. P. Augustinus magis exponit lib. de corrept. & gratia c. 12. loquens enim de hominibus post naturæ lapsum reparatis per gratiam, ait: Nam si in tanta infirmitate vitæ huius ipsis remperetur voluntas sua, ut in adiutorio Dei, sine quo perseverare non possent, manerent si vellet, nec Deus in eis operaretur ut vellet: inter tot & tantas tentationes, infirmitate sua voluntas ipsa succumberet, & ideo perseverare non possent, quia deficientes infirmitate nec vellet, aut non ita vellet infirmitate voluntatis, ut possent.*

Patet ergo ex utroque S. Doctore effectum esse in hominibus baptizatis & iustis ex peccato primi parentis relicto, quod in accepta iustitia sine speciali gratiæ dono perseverare non possint, sed quantum in ipsis est ab illa cadant: quod homo in natura integra non habebat, ut docetur in Tractatu de gratia. Quare cum Deus reprobus baptizatus cadere in actuale peccatum permittit, & auxilia efficaciam ad perseverandum in accepta iustitia illis denegat, iuste eis tribuit quod ipsi ex infirmitate ex peccato primi parentis derivata postulant. Unde hæc auxilia duplici titulo eis denegantur: primo quia non sunt illis debita, quo etiam titulo negata fuere malis Angelis. Secundo, quia homines in statu naturæ lapsæ, ex corruptione & infirmitate ex peccato originali relicta, hoc habent quod in accepta iustitia sine minus stabiles, quam in statu naturæ integræ; & sic peccatum originale, non in seipso, sed in suo effectu, manens in homine baptizato & iustificato, causa est permissionis in actuale.

ARTICULUS IV.

Qui sint effectus reprobationis?

S. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

Notandum primo, quod cum eadem sit oppositorum scientia, de effectibus reprobationis eodem proportionali modo philosophandum est, ac de effectibus prædestinationis. Unde sicut tres requiruntur conditiones ut aliquid sit prædestinationis effectus, scilicet quod causetur

Tom. II.

A à Deo, quod efficaciter ad finem vitæ æternæ ducat, & quod ex intentione talis finis sit à Deo volitum ac præparatum. Ita etiam ut aliquid sit effectus reprobationis, oportet quod sit à Deo quod cum effectu conducatur ad finem reprobationis, qui est divinæ iustitiæ manifestatio, & quod ex intentione talis finis sit à Deo volitum ac præparatum.

Notandum secundò, sive potius supponendum, ut certum de fide: quod licet peccatum, quantum ad formale, ad finem reprobationis conducatur, non tamen potest esse effectus illius, sicut nec divinæ providentiæ; quia sub hac ratione, cum avertat à Deo ut ultimo fine, non potest esse ab ipso volitum, nec causatum, ut fuse ostendimus Tractatu præcedenti contra Calvinum, & alios huius temporis Hæreticos, qui impiè contra Deum blasphemantes, illum faciunt auctorem peccati, & non solum permissorem, & dicunt illum, non sinendo tantum & connivendo permittere homines prolabi in peccatum, sed, ut loquitur Calvinus supra relatus, *iudicio ac decreto suo id ordinare & necessitare miseros mortales ad omnia flagitiorum genera perpetranda. Quem errorem damnavit Tridentinum sess. 6. can. 6. & longè ante Araucanicum 2. can. ultimo his verbis: Aliquos verò ad malum divinâ potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam si sunt qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione illis anathema dicimus. Ubi consultò additur illa conditionalis, si sunt, quia tunc temporis Pelagiani & Massilienses, Augustino & ejus Discipulis hunc errorem falso imponebant, eos sub nomine prædestinatorum infamando: à cujus infamiæ suspitione Augustinum post ejus obitum vindicavit Prosper lib. ad capita Gallorum cap. 1. & 6. & ad responsiones Vincentianas resp. 20. & 14. Dixi autem peccatum, quantum ad formale, quia si loquamur de materiali peccati, seu de entitate physica quæ malitiam moralem sustentat, probabile est illam in reprobis esse reprobationis effectum, cum sit volita & causata à Deo, & ad finem reprobationis, divina scilicet iustitiæ manifestationem, conducatur, quemadmodum diximus disp. 3. art. 7. in electis illam esse posse prædestinationis effectum; quia similiter ad eum finem potest conducere, & ex ejus intentione à Deo præparari. His præsuppositis, de tribus tantum superest difficultas, an sint reprobationis effectus: scilicet de permissione peccati originalis & actualis, de induratione & excæcatione peccatoris, & tandem de æterna damnatione. Pro resolutione,*

Dico primo: permissionem peccati originalis non esse reprobationis effectum. Hæc conclusio patet ex dictis articulo præcedenti, ubi ex D. Augustino & S. Thoma ostensum est, peccatum originale fuisse causam reprobationis in hominibus, ex quo clarè deducitur ejus permissionem non esse effectum reprobationis: aliàs peccatum seipsum præcederet, & esset causa suæ permissionis, quod implicat.

Præterea, ut ibidem ostendimus, permissio peccati originalis ordine rationis in mente divina antecedit in genere causa materialis prædestinationem Christi. Ergo à fortiori antecedit prædestinationem nostram, quæ præsupponit prædestinationem Christi, & est illius effectus; & ex consequenti etiam antecedit reprobationem, quæ vel fit simul cum prædestinatione, vel est illa posterior.

M 2

Dico